

14.2.2024

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan kokous

Aika keskiviikko 14.2.2024 klo 9.00-11.00

Paikka Microsoft Teams

Osallistujat valtioneuvoston controller Jaana Kuusisto, valtiovarain controller -toiminto (puheenjohtaja)

valtioneuvoston apulaiscontroller Esko Mustonen, valtiovarain controller -toiminto (varapuheenjohtaja)

yksikön päällikkö Meri-Tuulia Pitkänen, valtioneuvoston kanslia
talousjohtaja Risto Hakoila, ulkoministeriö
tarkastusjohtaja Kaisa Sistonen, oikeusministeriö
erityisasiantuntija Sanni Hocksell, puolustusministeriö (Kristiina Olssonin sijaisena)
budjettineuvos Juha Halonen, valtiovarainministeriö
neuvotteleva virkamies Heli Irola, valtiovarainministeriö
tarkastusneuvos Tiina Hallberg, opetus- ja kulttuuriministeriö
erityisasiantuntija Tuija Laukkanen, maa- ja metsätalousministeriö (Matti Hyytisen sijaisena)
hallitusneuvos Pasi Ovaska, liikenne- ja viestintäministeriö
talousjohtaja Mikko Staff, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
talouspäällikkö Timo Jaakkola, ympäristöministeriö
apulaisjohtaja Väinö Viherkoski, Valtiontalouden tarkastusvirasto
apulaisjohtaja Olli Ahonen, valtiokonttori, (Tanja Wistbackan sijaisena)
johtava riskienhallinnan asiantuntija Heikki Launiemi, Kansaneläkelaitos
johtava erityisasiantuntija Rousku Kimmo Digi- ja väestötietovirasto, (Tuija Kuusiston sijaisena)

assistentti Kristiina Päivärinne, valtiovarain controller -toiminto, sihteeri

Kutsuttuina asiantuntijoina

sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan asiantuntija Markus Kiviaho, IA Insight Oy
erityisasiantuntija Terhi Sääskilahti, valtiovarain controller -toiminto

Poissa turvallisuuspäällikkö Kari Santalahti, sisäministeriö
talousjohtaja Kristiina Olsson, puolustusministeriö
talousjohtaja Matti Hyytinen, maa- ja metsätalousministeriö
johtava asiantuntija Ville Autero, työ- ja elinkeinoministeriö
apulaisjohtaja Tanja Wistbacka, Valtiokonttori
tietohallintoneuvos Tuija Kuusisto, valtiovarainministeriö

1 Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Asialista hyväksyttiin sellaisenaan.

2 Sisäisen valvonnan toimintaohje ja arviointikehikon päivitys (liite 1)

Sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan asiantuntija Markus Kiviaho, IA Insight Oy

Markus Kiviaho kertoi Sisäisen valvonnan toimintaohje ja arviointikehikon päivitys –hankkeen lähtökohdista ja tavoitteista. Työn aikana pyritään selventämään konkreettisin esimerkein, mitä on sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Esimerkkien rakentamisessa on pyritty ottamaan huomioon valtion virastojen toimintaympäristö sekä COSO viitekehikko, joka on valtionhallinnossa arviointi- ja vahvistuslausuman prosessin perustana.

Kokonaisuutta on lähdetty rakentamaan siten, että hyvä hallinto on pohja sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteet ovat yhteneväisiä organisaation tuloksellisuustavoitteiden kanssa. Tarkoituksena on tunnistaa riskejä, jotka uhkaavat tavoitteiden saavuttamista sekä määritellä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Lähtökohtana on ennakoiva reagointi ja toiminnan mahdollistaminen myös poikkeustilanteissa.

Kiviaho esitteli sisäisen valvonnan perustelumuiiston rakennetta. Ensimmäinen osa, Hyvä hallinto, muodostaa perustan organisaation toiminnalle. Hyvän hallinnon oikeusperiaatteet ja menettelytavat ovat keinoja, joilla pyritään varmentamaan, että viranomaisen toiminta on tuloksellista, lainmukaista ja hyvän hallinnon oikeusperiaatteet ymmärretään. Yhtenä näkökulmana ensimmäisessä osassa on tavoitteet sisäisen valvonnan perustana. Toiminnan kehittymiselle on olennaista tavoitteiden kohdistuminen oikeisiin asioihin, niiden mitattavuus sekä merkityksellisyys.

Toisessa osassa, Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja riittävyys, on pyritty määrittämään, mitä on sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja milloin niiden arvioidaan olevan riittävää. Osiossa on pyritty avaamaan sen osa-alueita ja konkretisoimaan niitä erilaisilla esimerkeillä.

Kolmannessa osassa, Erityistä huomiota vaativat asiat, nostetaan esiin toimintaympäristön tuloksellisuuden ja toiminnan häiriöttömyyden näkökulmasta merkityksellisiä asioita, joihin saattaa liittyä myös hyvin merkityksellisiä riksejä.

Perustelumuiستio tarjoaa tietoa, jota virastot ja laitokset voivat hyödyntää, kun mietitään, miten kirjoitetaan omia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeita. Perustelumuiستioon on avattu muistion tarkoitusta, toimintaohjeen tavoitteita ja sitä, kuinka sisäisen valvonnan arviointikehikko liittyy kokonaisuuteen.

Keskustelussa nousi esille mm, kuinka mallia voisi käyttää myös moneen muuhun hallinnollisen toiminnan prosessin kehittämiseen. Lisäksi huomioitiin visuaalisuuteen liittyen tarkistuslistojen/ laatikkonostojen olevan usein toivottuja ja siten hyödyllisiä myös muistiossa. Esille nousi myös digitalisaation nostamat tehokkuus- ja tuottavuusvaatimukset ja tuloksellisuutta rajoittava lainsäädäntö valtionhallinnossa.

Valmistelutiimin osalta lisättiin vielä, että hanke olisi tarkoitus saada valmiiksi kesään 2024 mennessä, jolloin sitä voidaan hyödyntää jo saman vuoden arviointi- ja vahvistus-

lausuman laadinnassa. Sisäisen valvonnan ja riksienhallinnan neuvottelukunta sekä riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen jaostot pidetään ajan tasalla hankkeen etenemisestä.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 2)

Pöytäkirja hyväksyttiin sellaisenaan.

4 Neuvottelukunnan ajankohtaiset (liite 3)

Valtioneuvoston apulaiscontroller Esko Mustonen, valtiovarainministeriö

Erityisasiantuntija Terhi Sääskilahti, valtiovarainministeriö

Esko Mustonen kertoi neuvottelukunnan ajankohtaisista asioista. TSI-hankkeelle on asetettu kansallinen tukiryhmä ja tiimi 18.12.2023. Tukiryhmänä toimii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunta, ja sen tehtävänä on tukea ja seurata hankkeen työtä vuorovaikutuksessa OECD:n kanssa. Tiiminä toimii valtiovarain controller -toiminnosta Jaana Kuusisto, Terhi Sääskilahti sekä Esko Mustonen. Tiimin tehtävänä on huolehtia yhteydenpidosta OECD:hen ja EU-komissioon sekä muihin sidosryhmiin hankkeen aikana ja olla tukena OECD:lle työpajojen ja tilaisuuksien organisoinnissa. Tiimin tehtäviin kuuluu myös OECD:n tiedonsaannista huolehtiminen sekä hankeviestintä. Hankkeen materiaalit tullaan viemään hankeikkunaan. Muut tiedottamistavat hankkeen osalta ovat vielä mietinnässä.

Jaana Kuusisto lisäsi vielä, että tavoitteena on suorittaa TSI-hankkeeseen liittyvät haastattelut sidosryhmille maaliskuussa.

5 Riskienhallinnan jaoston ajankohtaiset asiat (liite 4)

Valtioneuvoston apulaiscontroller Esko Mustonen, valtiovarainministeriö

Erityisasiantuntija Terhi Sääskilahti, valtiovarainministeriö

Esko Mustonen kertoi riskienhallinnan jaoston ajankohtaisista asioista. Jaoston edellisessä kokouksessa käsiteltiin lyhyesti sisäisen valvonnan toimintaohjeen ja arviointikehikon päivitystä.

Toisena asiana jaoston kokouksessa oli kysely valtion virastojen, rahastojen ja liikelaitosten riskienhallinnan tilasta. Kysely on lähetetty kirjanpitoyksiköiden, sekä rahastojen ja liikelaitosten kirjaamoihin helmikuun alussa ja siihen on vastausaikaa helmikuun loppuun asti. Kysely on toteutettu Webropol-kyselyjärjestelmällä ja se on lähes saman sisältöinen vuonna 2019 teetetyn kyselyn kanssa. Mustonen kertoi aikaisemman ja uuden kyselyn eroavaisuuksista.

Kolmantena jaoston ajankohtaisena asiana oli hallituksen vuosikertomus. HVK:n tuloksellisuus pohjassa olevaa riskienhallinnan kuvausta on yritetty sanoittaa uudelleen. Haasteena on saada kuvauksesta riittävän informatiivinen säilyttäen se silti tiiviissä muodossa. Muina asioina olivat jaoston toimikauden viimeisen vuoden painopisteet sekä toimikauden arviointi ja esitys jatkosta. Mustonen toivoo neuvottelukunnalta palautetta, onko jaoston toiminta ollut neuvottelukunnan näkökulmasta hyödyllistä.

6 Sisäisen tarkastuksen jaoston ajankohtaiset asiat

Neuvotteleva virkamies Heli Iirola, valtiovarainministeriö

Heli Iirola esitteli jaoston ajankohtaisia asioita. Asialistalla jaoston edellisessä kokouksessa oli VM:n hallinnonalan varautumisen yhteistarkastus. Kyseessä on VM:n hallinnonalan ensimmäinen yhteistarkastus, ja siihen osallistui kahdeksan virastoa ja Senaatti. Tarkastuksen suunnittelu aloitettiin marraskuussa 2022 ja toteutettiin vuoden 2023 aikana. Tarkastuksen yhteisraportti on esitelty tammikuussa kansliapäällikölle ja tuloksista saadun tiedon avulla saadaan hyvä kokonaiskuva VM:n hallinnonalan varautumisesta sekä varautumiseen liittyvistä kehittämiskohteista.

Toisena asiana jaoston kokouksessa oli Sisäisen tarkastuksen jaoston asema neuvottelukunnan yhteydessä -pienryhmän työn tilannekatsaus. Tavoitteena on, että esitys sisäisen tarkastuksen jaoston asemasta olisi valmiina kesään mennessä. Lisäksi perustettiin kaksi uutta pienryhmää, Yhteistyön tiivistäminen Valtiontalouden tarkastusviraston kanssa sekä Ministeriöiden ja valtionhallinnon sisäisten tarkastusten toimintatapojen ja käytänteiden yhtenäistäminen.

Jaoston kokouksessa käytiin myös lyhyesti läpi SIVA-hankkeen tilannekatsausta, WB-prosessiin liittyvää OKV:n kannanottoa ja riskienhallinnan kyselyä. Jaoston kokouksessa pohdittiin myös yhteiskokousta tietosuojavastaavien kanssa sekä keskusteltiin Tilauksesta maksuun –prosessin tarkastuksesta ja siihen ryhtymässä olevista ministeriöistä.

7 Muut asiat

Kuusisto nosti esille, että neuvottelukunnan toimikauden viimeisen vuoden kannalta on tärkeää arvioida myös neuvottelukunnan asemaa ja tekemistä sekä sen kautta myös VVC:n painopisteitä ja roolia neuvottelukunnan toimintaan liittyen. Jaostojen sekä neuvottelukunnan jäseniltä otetaan mielellään vastaan kommentteja ja ehdotuksia aiheeseen liittyen.

8 Seuraavat kokoukset

10.4.2024 klo 9.00-11.00

19.6.2024 klo 9.00-11.00

2.10.2024 klo 9.00-11.00

12.12.2024 klo 9.00-12.00

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen klo 10.35.

Liitteet

Liite 1. Sisäisen valvonnan toimintaohje ja arviointikehikon päivitys

Liite 2. Pöytäkirjaluonnos 30.11.2024

Liite 3. Neuvottelukunnan ajankohtaiset asiat

Liite 4. Riskienhallinnan jaoston ajankohtaiset asiat